eubelius
advocaten avocats attorneys

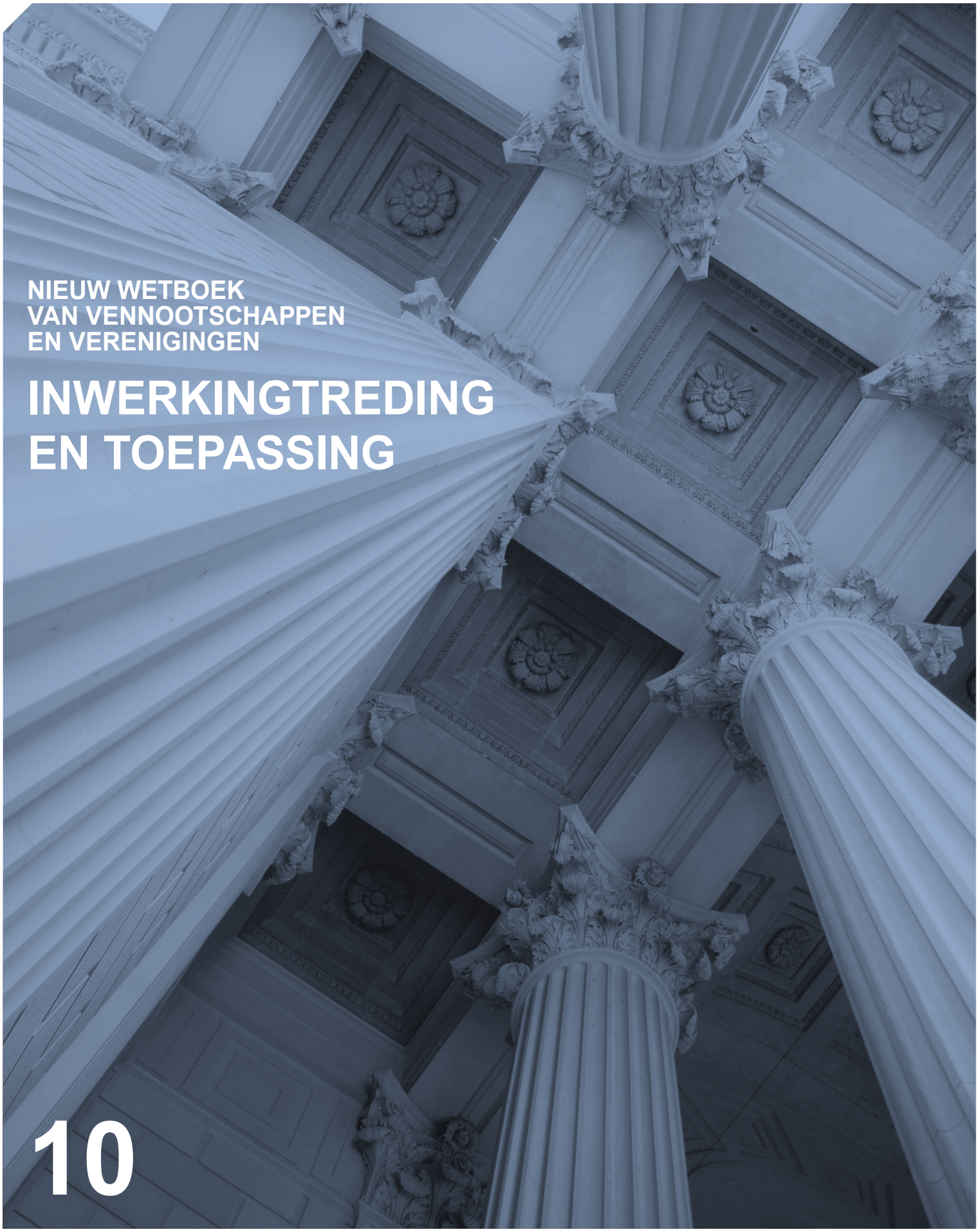

NIEUW WETBOEK
VAN VENNOOTSCHAPPEN
EN VERENIGINGEN

INWERKINGTREDING EN TOEPASSING

10

10 STAPPEN

voor een grote sprong voorwaarts

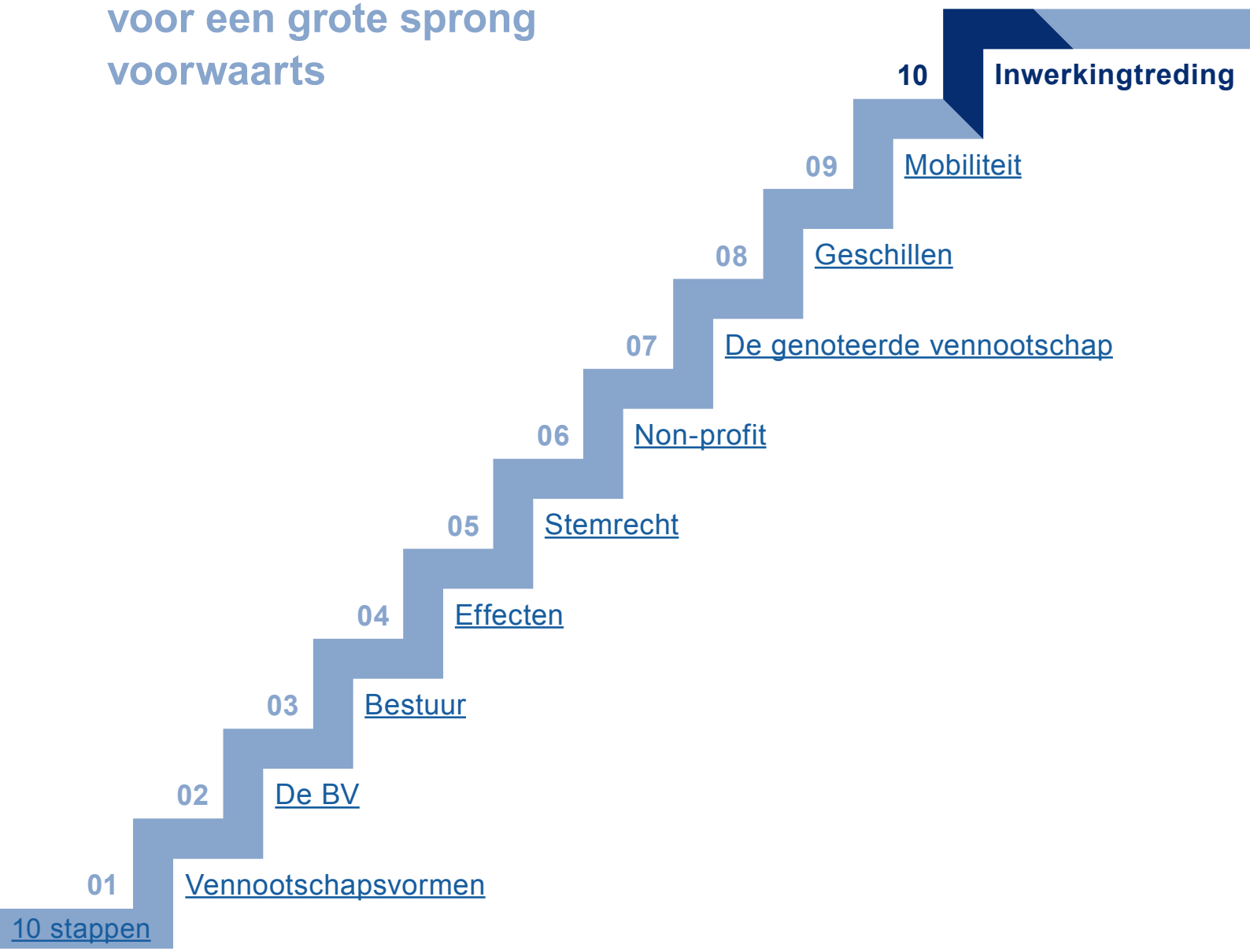

10

INWERKINGTREDING EN TOEPASSING

"EEN RIT VAN 1 MEI 2019 TOT 1 JANUARI 2024"

De nakende metamorfose van ons vennootschaps- en verenigingslandschap is dermate ingrijpend, dat het cruciaal is om eenduidig te bepalen wanneer de nieuwe regelgeving in werking treedt en wanneer zij van toepassing wordt op bestaande vennootschappen.

Hieronder zetten we bondig de voornaamste krachtlijnen uiteen.

Eerste roll-out op 1 mei 2019

Op enkele beperkte uitzonderingen na, treedt het WVV volledig in werking op 1 mei 2019. Ook de wijzigingen aan het Wetboek van Internationaal Privaatrecht treden op die datum in voege, waardoor de statutaire zetelleer onmiddellijk voluit toepassing krijgt (zie hierover de brochure over mobiliteit).

De inwerkingtreding van een regel verschilt echter van de temporele toepassing ervan. ***Hoewel het WVV op 1 mei 2019 in werking treedt, betekent dit dus niet dat het op die datum reeds (volledig) van toepassing wordt op (alle) Belgische vennootschappen en verenigingen.***

Onmiddellijke algemene toepassing op "nieuwe" vennootschappen en verenigingen

Het WVV wordt op 1 mei 2019 onmiddellijk van toepassing op alle nieuw opgerichte vennootschappen, verenigingen en stichtingen. ***Op reeds bestaande vennootschappen, verenigingen en stichtingen wordt de nieuwe regelgeving in principe pas van toepassing op 1 januari 2020.***

Om te bepalen of een vennootschap, vereniging of stichting "nieuw" is, wordt voor rechtspersonen gekeken naar de dag waarop zij rechtspersoonlijkheid hebben gekregen. Een NV die is opgericht op 30 april 2019 moet dus als een "nieuwe" vennootschap worden beschouwd als de oprichtingsakte pas enkele dagen later (en dus na 1 mei 2019) wordt neergelegd. Organisaties zonder rechtspersoonlijkheid bestaan zodra de overeenkomst is gesloten, of de constitutieve bestanddelen ervan aanwezig zijn.

Op "nieuwe" entiteiten wordt het WVV aldus volledig van toepassing vanaf hun oprichting, al staat het hen uiteraard vrij om af te wijken van de aanvullende regels uit het WVV.

Mogelijkheid tot "opt-in" voor bestaande vennootschappen en verenigingen

Bestaande vennootschappen, verenigingen en stichtingen hoeven echter niet verplicht te wachten tot 1 januari 2020 om gebruik te maken van de opportuniteiten die het WVV hen biedt: **de invoeringswet laat toe om het WVV reeds vroeger toepassing te laten vinden**. Die "opt-in" vereist wel dat de vennootschap haar statuten **volledig in** overeenstemming brengt met de bepalingen van het WVV. Het Wetboek wordt dan op haar van toepassing vanaf de bekendmaking van de statutenwijziging in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad (en dus niet reeds vanaf het besluit tot statutenwijziging).

Onmiddellijke algemene toepassing van de nieuwe geschillenregeling

In afwijking van het principe dat bestaande vennootschappen, verenigingen en stichtingen pas vanaf 1 januari 2020 door het WVV worden beheerst, is de nieuwe geschillenregeling (zie daarover de brochure over geschillen) reeds vanaf 1 mei 2019 onmiddellijk van toepassing op reeds bestaande BVBA's en (niet-genoteerde) NV's, zelfs indien de gegronde redenen dateren van vóór 1 mei 2019. Daartoe is wel vereist dat de rechtsvordering op die datum nog niet aanhangig werd gemaakt.

De nieuwe regels zijn vanaf 1 mei 2019 van toepassing op nieuwe vennootschappen, verenigingen en stichtingen; bestaande vennootschappen, verenigingen en stichtingen kunnen voor de toepassing ervan kiezen.

(Quasi) volledige roll-out op 1 januari 2020

Algemene toepassing van het Wetboek

Het WVV wordt op 1 januari 2020 volledig van toepassing op alle Belgische vennootschappen, verenigingen en stichtingen, onder voorbehoud van specifieke overgangsregimes op een aantal waarvan we hieronder kort ingaan.

Vanaf 1 januari 2020 zal alle dwingende regelgeving van het WVV van toepassing zijn op reeds bestaande vennootschappen, verenigingen en stichtingen. Statutaire bepalingen die onverenigbaar zijn met die dwingende regelgeving, worden vanaf dat ogenblik voor "niet-geschreven" gehouden.

Ook de aanvullende bepalingen uit het Wetboek krijgen vanaf die datum uitwerking, tenzij de statuten in een afwijkende regeling voorzien. De kwalificatie van rechtsregels als zijnde van dwingend dan wel aanvullend recht is dus van groot belang, omdat ze uitmaakt in welke mate andersluidende statutaire clausules uitwerking zullen krijgen.

In het WVV krijgen bepaalde rechtsvormen ook een nieuwe benaming of afkorting. Die nieuwe benamingen/afkortingen zullen vanaf 1 januari 2020 gelden, zonder dat daarvoor een statutenwijziging nodig is (al passen vennootschappen die benaming of afkorting uiteraard wel best aan op alle stukken die uitgaan van de vennootschap). De "besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid" ("BVBA") zal aldus volledig verleden tijd zijn vanaf 1 januari 2020; vanaf dan kent ons vennootschapsrecht enkel nog de besloten vennootschap ("BV").

De regels van dwingend recht van het WVV worden op 1 januari 2020 van toepassing op "oude" vennootschappen, verenigingen en stichtingen.

Verplichte aanpassing van de statuten

Statutaire bepalingen die strijdig zijn met dwingend recht worden dus vanaf 1 januari 2020 voor "niet-geschreven" gehouden. Bestaande statuten dreigen daardoor niet langer in overeenstemming te zijn met de bepalingen van het WVV, hoewel de dwingende bepalingen ervan dus wel moeten worden nageleefd. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de afschaffing van het kapitaal in de BV. Dat kan tot veel onduidelijkheid en vragen leiden.

De wetgever heeft bestaande vennootschappen, verenigingen en stichtingen daarom verplicht om bij de eerstvolgende statutenwijziging na 1 januari 2020 hun statuten volledig in overeenstemming te brengen met het WVV. Ze moeten hun statuten in ieder geval tegen 1 januari 2024 aanpassen. De miskenning van deze verplichting geeft aanleiding tot (hoofdelijke) **bestuurdersaansprakelijkheid** voor alle uit die miskenning voortvloeiende schade (wat dus een oorzakelijk verband vereist).

De enige uitzondering op de verplichting tot volledige aanpassing van de statuten bij de eerstvolgende statutenwijziging, betreft de wijzigingen die voortvloeien uit een toepassing van het toegestane kapitaal, de uitoefening van inschrijvingsrechten (de vroegere "*warrants*") of de conversie van converteerbare obligaties. Die uitzondering is allicht opgenomen omdat dergelijke statutenwijzigingen niet noodzakelijk de tussenkomst van de algemene vergadering vereisen.

Verplichte omzetting van afgeschafte rechtsvormen

Het WVV schaft bovendien ook verschillende bestaande rechtsvormen af (zoals bijvoorbeeld de commanditaire vennootschap op aandelen), en verplicht die vennootschappen een andere, overblijvende rechtsvorm aan te nemen (zoals bijvoorbeeld de naamloze vennootschap). Tot op het ogenblik van de omzetting blijven de vennootschappen waarvan de rechtsvorm wordt afgeschaft bij wijze van uitzondering ook na 1 januari 2020 nog beheerst door de regels van het Wetboek van vennootschappen, tenzij die regels in strijd zijn met welbepaalde dwingende regelgeving uit het WVV, die dan primeert. Voor de toepasselijke dwingende rechtsregels verwijzen we naar de brochure over vennootschapsvormen.

De vennootschappen waarvan de rechtsvorm wordt afgeschaft, krijgen van de wetgever vervolgens de tijd tot 1 januari 2024 om zich vrijwillig om te zetten in een nieuwe rechtsvorm door middel van een loutere statutenwijziging, waarbij de bijzondere omzettingsprocedure niet moet worden nageleefd. Een miskenning van die verplichting tot tijdige omzetting geeft opnieuw aanleiding tot (hoofdelijke) bestuurdersaansprakelijkheid voor alle daaruit voortvloeiende schade.

Indien een vennootschap waarvan de rechtsvorm wordt afgeschaft zich niet vrijwillig omvormt tegen 1 januari 2024, gebeurt op die datum van rechtswege een omzetting van de vennootschap in de rechtsvorm waarbij de afgeschafte rechtsvorm het dichtst aanleunt. Een commanditaire vennootschap op aandelen zal op dat ogenblik aldus worden omgezet in een naamloze vennootschap met enige bestuurder, en een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid in een vennootschap onder firma (voor andere omzettingen van rechtswege verwijzen we naar de brochure over vennootschapsvormen).

Na die omzetting van rechtswege begint een nieuwe termijn te lopen van zes maanden, waarbinnen het bestuursorgaan een buitengewone algemene vergadering moet bijeenroepen, zodat de vennootschap haar statuten kan aanpassen aan het Wetboek en de nieuwe rechtsvorm.

Specifieke regelingen

Naast de reeds aangehaalde geschillenregeling, heeft de wetgever ook voor andere specifieke regelgeving een bijzonder regime ingesteld voor de temporele toepassing.

Zo worden de nieuwe regels inzake **bestuurdersaansprakelijkheid** van toepassing op de “schadeveroorzakende feiten” die plaatsvinden nadat het WVV op de betrokken rechtspersoon van toepassing werd. Dit betekent bijvoorbeeld dat de regels uit het Wetboek van vennootschappen onverminderd van toepassing blijven voor alle fouten van een bestuurder die dateren van vóór het WVV op de betrokken rechtspersoon van toepassing wordt, zelfs al zou de aansprakelijkheid van de bestuurder pas worden ingeroepen nádat het WVV in werking trad.

Het **volgestorte kapitaal in BV en CV** (in dit geval enkel het volgestorte gedeelte van het vast kapitaal) **en de wettelijke reserve** van die vennootschappen worden op 1 januari 2020 van rechtswege en zonder enige formaliteit omgevormd in een statutair onbeschikbare eigen vermogensrekening, die kan worden uitgekeerd via een statutenwijziging en mits inachtneming van de nettoactief- en liquiditeitstest (zie de brochure over de BV voor toelichting over deze tests), maar zonder verplichting tot naleving van de huidige wachttermijn van twee maanden en zonder mogelijkheid van verzoek tot zekerheidsstelling vanwege welbepaalde schuldeisers.

Op basis van een bijzondere overgangsbepaling mogen bestaande naamloze vennootschappen hun **directiecomité** ook na 1 januari 2020 nog behouden. Dit directiecomité zal vervolgens blijvend worden beheerst door de relevante regels uit het Wetboek van vennootschappen, totdat de betrokken vennootschap haar statuten in overeenstemming brengt met het Wetboek (dus bij de eerstvolgende statutenwijziging en uiterlijk op 1 januari 2024).

Eindpunt: 1 januari 2024

Op basis van de uitgewerkte regeling lijkt het voor een volledige roll-out van het WVV wachten tot 1 januari 2024. ***Op die datum zullen immers alle vennootschappen volledig onderworpen zijn aan de dwingende regelgeving van het Wetboek, en zouden alle vennootschappen hun statuten – en in voorkomend geval, hun rechtsvorm – moeten hebben aangepast aan de nieuwe regelgeving.*** Het lijkt er dan ook op dat we pas op dat ogenblik definitief afscheid kunnen nemen van het Wetboek van vennootschappen, dat tot dan in welbepaalde situaties nog steeds toepassing kan vinden.

Dat eindpunt is echter nog vierenhalf jaar van ons verwijderd, waardoor er onvermijdelijk interpretatieproblemen zullen ontstaan en discussies over de toepasselijke rechtsregel bij een confrontatie tussen conflicterende rechtsregels uit het Wetboek van vennootschappen en het WVV. Dat is niet bijzonder aan het WVV: de overgang van oud naar nieuw recht brengt steeds vragen met zich mee waarop het antwoord niet meteen voor de hand ligt. Om dergelijke vraagstukken (en de daarmee gepaard gaande rechtsonzekerheid) maximaal te beperken, verdient het aanbeveling om de statuten en bestaande (aandeelhouders)overeenkomsten grondig onder de loep te nemen en waar nodig te amenderen, bij voorkeur reeds vóór 1 januari 2020 en met inwerkingtreding (uiterlijk) op die datum. Op die manier kunnen ook de vele opportuniteiten van het Wetboek maximaal worden benut.

Om interpretatievragen te vermijden, kunnen bestaande vennootschappen, verenigingen en stichtingen zich best vóór 1 januari 2020 al aanpassen aan het nieuwe regelgevende kader.

MEE MET HET **WVV**

OVER EUBELIUS

Eubelius is het grootste onafhankelijk advocatenkantoor in België, met kantoren in Brussel, Kortrijk en Antwerpen. Onze 20 partners, 18 (senior) counsels en meer dan 100 medewerkers bieden advies en vertegenwoordiging in Belgisch en Europees recht.

We hebben geprivilegieerde relaties met gereputeerde onafhankelijke advocatenkantoren in een groot aantal buitenlandse rechtsgebieden. Ook al zijn we een onafhankelijk Belgisch kantoor, toch is een aanzienlijk deel van onze zaken grensoverschrijdend omwille van internationale aspecten in de dossiers die we behandelen of omdat we betrokken worden in dossiers die zich in essentie buiten België afspelen. We bedienen een heel divers scala aan cliënten, gaande van Fortune 500 multinationals tot lokale ondernemers, een heel aantal publiekrechtelijke vennootschappen, en talloze Belgische vennootschappen die deel uitmaken van grote internationale groepen. We vertegenwoordigen alle Belgische taalgroepen, en behandelen zaken in het Nederlands, Engels, Frans en Duits.

Eubelius Brussel
Louizalaan 99, B-1050 Brussel
T +32 2 543 31 00

Eubelius Antwerpen
Cockerillkaai 18, B-2000 Antwerpen
T +32 3 260 86 70

Eubelius Kortrijk
President Kennedypark 37, B-8500 Kortrijk
T +32 56 23 51 11

www.eubelius.com

VOLG ONS: